

18de vergadering

Dinsdag 2 februari 1999

Aanvang 13.30 uur

Voorzitter: Korthals Altes

Tegenwoordig zijn 60 leden, te weten:

Batenburg, De Beer, Van den Berg, Bierman, De Boer, Boorsma, Braks, Van den Broek-Laman Trip, Dees, Van Dijk, Eversdijk, Gelderblom-Lankhout, Van Gennip, Glastra van Loon, Van Graafeiland, Grol-Overling, De Haze Winkelman, Heijmans, Heijne Makkreel, Hendriks, Hessing, Van Heukelum, Hirsch Ballin, Hofstede, Holdijk, Jaarsma, De Jager, Jurgens, Korthals Altes, J. van Leeuwen, L.M. van Leeuwen, Linthorst, Lodewijks, Loudon, Luijten, Luimstra-Albeda, Maas-de Brouwer, Michiels van Kessenich-Hoogendam, Pit, Pitstra, Le Poole, Postma, Rongen, Scholten, Schoondergang-Horikx, Schuurman, Schuyer, Steenkamp, Stoffelen, Talsma, Tuinstra, Varekamp, Ter Veld, Veling, Verbeek, Werner, Wöltgens, Van de Zandschulp, Zijlstra en Zwerver,

en de heren Van Aartsen, minister van Buitenlandse Zaken, Korthals, minister van Justitie, Apotheker, minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, en mevrouw Faber, staatssecretaris van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij.

De **voorzitter**: Ik deel aan de Kamer mede, dat zijn ingekomen berichten van verhindering van de leden:

Tiesinga-Autsema, Lycklama à Nijeholt en Baarda, wegens ziekte,

Vrisekoop, wegens familieomstandigheden.

Deze berichten worden voor kennisgeving aangenomen.

De **voorzitter**: De ingekomen stukken staan op een lijst, die in de zaal ter inzage ligt. Op die lijst heb ik voorstellen gedaan over de wijze van behandeling. Als aan het einde van de vergadering daartegen geen bezwaren zijn ingekomen, neem ik aan, dat de Kamer zich met de voorstellen heeft verenigd.

(Deze lijst is opgenomen aan het eind van deze editie.)

Aan de orde is de behandeling van de wetsvoorstellen:

- **Vaststelling van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (XIV) voor het jaar 1999 (26200-XIV);**

- **Vaststelling van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het Landbouw-Egalisatiefonds, afdeling A, voor het jaar 1999 (26200-B);**

- **Vaststelling van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het Diergezondheidsfonds voor het jaar 1999 (26200-G);**

- **Vaststelling van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het Diergezondheidsfonds voor het jaar 1998 (26201).**

De beraadslaging wordt geopend.

De heer **Braks** (CDA): Voorzitter! We behandelen vandaag in deze Kamer de laatste landbouwbegroting van deze eeuw en de eerste van de

nieuwe bewindslieden van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij. Een markant moment om eens terug te kijken en tegelijkertijd een blik te werpen op de toekomst. Voor de bewindslieden moet dit een uitdaging zijn. We wensen beiden – zij treden vandaag voor het eerst in deze Kamer op – van harte geluk en danken hen voor de beantwoording van de door onze fractie gestelde vragen in het kader van de schriftelijke voorbereiding.

Mijnheer de voorzitter! De Nederlandse landbouw heeft in de afgelopen eeuw een enorme ontwikkeling doorgemaakt. Dat werd aan het einde van de vorige eeuw niet voorzien. De omstandigheden voor de boeren en hun families waren allesbehalve rooskleurig. Er was nog geen mededingingswetgeving. Door vrijhandel, gevoed door de aanvoer van goedkoop graan uit Amerika en monopolies bij de kapitaalvoorziening, werden de boeren uitgebuit. Men had geen weerwoord en grote delen van het platteland verpauperden, hetgeen een doorn in de ogen was van menigeen in de kerk en in de wereld.

Uiteraard werd er geroepen om beschermende maatregelen. Op basis van aanbevelingen van een staatscommissie werd in ons land minder dan in andere landen voor protectie gekozen, maar voor een landbouwpolitiek concept, dat er op gericht is door modernisering en saamhorigheid de concurrentiepositie van de landbouw te versterken. Door afwisselende perioden van oorlog en crises kwam het model in de eerste helft van deze eeuw maar moeizaam van de grond. Doch deze aanpak, die altijd op brede politieke steun mocht rekenen, is in de tweede helft zonder meer succesvol geweest en vormt de basis van het op